

Toró Tibor

Multikulturális egyetem? A Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem (MOGYE) esete*

A Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetemen létrehozandó magyar karok ügye 2011 óta foglalkoztatja a közvéleményt, amikor a törvény értelmében jogos követelést az egyetem vezetősége megtagadta. Az ügynek továbbá nagy politikai visszhangja is volt, hiszen része lett annak az ellenzék által összeállított „bűnlajstromnak”, ami végül a kormány megbuktatásához vezetett. Jelen esettanulmány ennek hátterével, valamint részletes leírásával foglalkozik.

Az esettanulmány két részből áll. Az első rész bemutatja a romániai magyar felsőoktatás jogi kereteit, valamint összehasonlítja a jelenleg is érvényben levő törvényt a régi, 1995-ös tanügyi törvénnyel. A második rész az esettel kapcsolatos információk kronologikus bemutatását, valamint értelmezését tűzte ki célul.

A romániai magyar felsőoktatás romániai szabályozásának változása

1. Általános rendelkezések

A 2011/1. számú oktatási törvény több változást hozott a felsőoktatással kapcsolatban, és még több változást a kisebbségi felsőoktatás számára. A felsőoktatás szempontjából Veres Valér egy a *Pro Minoritate* folyóirat számára írt összegző tanulmányban három kérdést emel ki: az egyetemi struk-

* Az esettanulmány az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács és a Székely Nemzeti Tanács által, a Keretegyezmény a nemzeti kisebbségek védelméről titkárságához leadott árnyékjelentésben jelent meg. Jelen tanulmány ennek szerkesztett és kibővített változata. A bemutató nem születhetett volna meg Brassai Attila hathatós segítségével.

túra változását, a minőségbiztosítás szabályozását és az állam kontrollszerepének növekedését.¹

A struktúraváltozás szempontjából a legfontosabb egy új igazgatási struktúra (románul *departament*) megjelenése, amelyet a Babeş–Bolyai Tudományegyetemen *intézet*nek, a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetemen *főtanszék*nek neveztek. Jelen tanulmány, követve Kása Zoltán terminológiai tisztázását, tanszékeknek fogja ezeket nevezni.² Az új tanszékek helyettesítik az eddig működő tanszékeket és osztályokat. Az egyetemi struktúrában a karok alatt helyezkednek el, és funkciójukról a törvény 133. cikke rendelkezik. Ennek alapján az új tanszékek olyan önálló adminisztratív egységek, amelyek több vezetési funkciót átvesznek a karoktól. Továbbá önálló gazdasági egységként működnek,³ emellett a tanszékeket vezető igazgatókat, illetve a tanszéki tanács tagjait általános és titkos szavazással választják meg az illető tanszék főállású oktatói (207. cikk, 4. bekezdés).

Egy második, máig vitatott újítása a 2011/1. számú oktatási törvénynek a minőségbiztosításhoz kötődik (193. cikk). A törvény egy olyan típusú értékelést vezet be, amely alapján három kategóriába osztja az egyetemeket és karokat. Az első kategóriába a haladó kutatói és oktató egyetemek, a második kategóriába az oktató és kutató (vagy művészeti alkotó) egyetemek, a harmadik kategóriába pedig az oktató egyetemek kerültek. Államilag finanszírozott doktori képzést csak az első kategóriába rangsorolt egyetemek, államilag finanszírozott magiszteri képzést pedig az első két kategóriába rangsorolt intézmények indíthatnak. A rangsorolásra a 2011/789. számú kormányrendeletben megfogalmazott módszertan alapján került sor. Az egyetemi besorolás két szinten történik. Egyetemi és tanulmányi program szinten. Míg az első magukat az egyetemeket rangsorolja, addig a második a meghirdetett oktatási programokat.

A harmadik újítás-csoport az állami befolyás növekedését hozta magával. Habár a törvény továbbra is megerősíti az egyetemi autonómia elvét (118. cikk, a. bekezdés), három fontos kérdésben is megnöveli a

1 Veres Valér: Decentralizáció, minőségbiztosítás és kisebbségi oktatási jogok Romániában az új tanügyi törvényben. *Pro Minoritate*, 2012. Tavasz, 110–121.

2 Kása Zoltán abból a megfontolásból érvel a *tanszék* kifejezés használata mellett, hogy az *intézet* az *institut* fogalom magyar megfelelője is, ami ugyancsak szerepel a törvényben, a *főtanszék* pedig egy nem létező magyar kifejezés. Kása Zoltán: Tanszék vagy intézet? *Szabadság*, 2011. július 15. [letöltve: <http://archivum2.szabadsag.ro/szabadsag/servlet/szabadsag/template/article,PArticleScreen.vm/id/60602>, 2016. november 26.]

3 Veres Valér: i. m. 113.

tanügyminisztérium befolyását: a rektor megválasztása, valamint az egyetemi charta elfogadása terén. A rektorválasztás tekintetében elmondható, hogy bár a rektor megválasztása az egyetem feladata, a döntést a minisztériumnak kell megerősítenie egy miniszteri rendelet keretén belül, legtöbb 30 nappal a választások után (211. cikk, 1. bekezdés). A törvény nem rendelkezik arról, hogy mi van abban az esetben, ha ezt a minisztérium nem teszi meg. Az egyetemi chartát az egyetem szenátusa fogadja el, a tanügyminisztérium pozitív láttamozása után (128. cikk, 5. bekezdés). A törvény továbbá kimondja, hogy az egyetemi charta nem tartalmazhat olyan elemeket, amelyek ellentmondanak az érvényben levő törvényeknek (128. cikk, 4. bekezdés).

2. A kisebbségi felsőoktatás megszervezése

A kisebbségi felsőoktatást a törvény 135. cikke szabályozza. Ennek 1. bekezdése kimondja, hogy a kisebbségi felsőoktatás három típusú intézményben működhet: 1) olyan egyetemek, amely keretén belül magyar nyelvű karok, vonalak vagy programon működnek, 2) multikulturális és többnyelvű egyetemek, ahol magyar nyelvű tanszékek, vonalak vagy programok működnek, és 3) olyan felsőfokú intézmények, amelyek keretén belül kisebbségi nyelvű csoportokat, tanszékeket vagy vonalakat szerveznek meg.

Emellett a 135. cikk 2. bekezdése kimondja, hogy a multikulturális és többnyelvű egyetemek keretén belül a kisebbségi karokat legkésőbb 6 hónapra a törvény életbe lépése után létre kell hozni. Ezek saját képviselőket választanak, és autonómiájuk van aktivitásuk megszervezésében.

A multikulturális és többnyelvű egyetemek tekintetében fontos adat még, hogy a törvény a 363. cikk keretén belül három ilyen egyetemet nevesít: 1) a Babeş–Bolyai Tudományegyetemet (román, magyar és német nyelvű oktatással), 2) a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetemet (román és magyar nyelvű oktatással), valamint 3) a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetemet (román és magyar nyelvű oktatással). Más szóval: ezek azok az intézmények, amelyek a törvény 135. cikkének 2. bekezdése szerint *„tanszékekbe szerveződnek”*, valamint mindkét oktatási vonal oktatói *„legkésőbb 6 hónappal a törvény érvénybe lépése után, az egyetemi charta rendelkezései szerint, elfogadják és kidolgozzák saját működési szabályzatukat, amely meghatározza az oktatási vonal választási eljárásait és sajátos szervezeti felépítését”*.⁴

4 135. cikk (2) Linia de studiu din cadrul universităţii multilingve și multiculturală se organizează în departamente. Cadrele universitare aparținând liniilor de studiu adoptă și elaborează un regulament de funcționare propriu, care stabilește procedurile de ale-

A fenti strukturális módosítások mellett fontos újdonság, hogy a törvény garantálja az anyanyelvi felsőoktatáshoz való jogot az egyetemi oktatás minden területén és szintjén (a magiszteri és doktori képzést is beleértve).⁵

A Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem magyar tanszékei

1. Az egyetem rövid története

A Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem királyi rendelettel alakult meg 1945-ben, mint a Kolozsvári Bolyai Tudományegyetem (BTE) marosvásárhelyi Orvosi Kara. Független intézménnyé 1948-ban vált Institutul de Medicină și Farmacie din Târgu Mureș – Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Intézet (MOGYI). néven. Rövidesen hazai és nemzetközi hírnévre tett szert. Magyar nyelvű intézményként 1962-ig működött, amikor létrehozták a román tagozatot, ami egyben az első lépést jelentette az intézmény elrománosításában. Az Egyetem 1991-ben kapta meg az Universitatea de Medicină și Farmacie din Târgu Mureș – Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem (MOGYE) nevet.⁶

A román tagozat 1962-es létrehozása után az egyetemen magyar és román nyelven egyaránt lehetett előadásokat hallgatni, de a gyakorlati órákat vegyes csoportoknak tartották, és ezeken az oktatási nyelv kizárólag a román volt. A nyolcvanas években az egyetem elrománosítása felgyorsult, a magyar tanárok egy részét elbocsátották, helyükbe pedig román oktatókat alkalmaztak. Ennek eredményeképpen 1990-ben a tanári karnak már csupán egyharmada volt magyar anyanyelvű. 1989 után a magyar diákok egy békés tüntetést szerveztek a magyar tagozat autonómiáját követelve. Ezt az akciót – egyebek mellett – ürügyként használták fel a Fekete Március néven elhíresült helyi interetnikus konfliktus kiobbantásában, 1990 márciusában.⁷ Megtorlásoktól tartva a magyar hallgatók kétharmada és nagyszámú

gere și alte aspecte specifice structurilor organizatorice ale liniei de studiu respective în concordanță cu Carta universitară, în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

5 Veres: i. m. 115

6 Az egyetem történetéről részletesebb összefoglalót közöl Péter Mihály: A Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem történetével és tevékenységével foglalkozó munkák jegyzéke. *Orvostudományi Értesítő*, 83. évf., 2010. 1. sz., 140-145.

7 A véres eseményeknek jelentős a nemzetközi visszhangja is, lásd, többek között a Human Rights Watch 1990. évről szóló jelentését is: *Romania, Human Rights*

oktató átköltözött Magyarországra. A tendencia folytatódott, és az 1990–1991 közötti időszakban frissen alkalmazott 93 oktató között csak 8 volt magyar.

Másként szólva: az egyetem elrománosítása a rendszerváltás után is folytatódott. 1990 és 2011 között a magyar oktatói gárda aránya folyamatosan csökkent 28–29 százalékig, míg a magyar diákok aránya folyamatosan nőtt 50 százalékig.

2. Az egyetem jelenlegi helyzete

A 2011/1. számú oktatási törvény 363. cikke a MOGYE-t a romániai három elismert multikulturális egyetem egyikeként nevezi meg. A 135. cikk 2. bekezdése leszögezi, hogy a multikulturális egyetemek keretében független magyar tanszékeket (románul *departament*) kell létrehozni.

Mivel tanszékeket csak az egyetem szenátusa hozhat létre (lásd 133. cikk), a törvény hatálybalépése után a román és magyar oktatók intenzív tárgyalást folytattak a létrehozandó tanszékek számáról. Végül három román és három magyar tanszék létrehozásáról egyeztek meg az Általános Orvosi Kar keretében, illetve egy-egy román és magyar tanszék létrehozásáról a Gyógyszerészeti, illetve Fogorvosi Karon. Emellett 2011. június 1-jén a dékán értesítette a tanárokat, hogy az új törvény értelmében a 2011/2012 tanévtől az oktatás külön román és magyar tanszékek keretében zajlik. A levélben felkérték a tanárokat, hogy döntsenek, melyik tanszéken akarnak dolgozni.

A problémák a 2011. június 16-i egyetemi szenátusi gyűlésen jelentkeztek, amikor az egyetemi Charta volt napirenden. A magyar tanszékek létrehozása helyett *a szenátus öt vegyes tanszék létrehozásáról szavazott az Általános Orvosi Kar esetében*.⁸ Tiltakozásként a szenátus magyar tagjai elhagyták a termet. De mivel a szenátus 75 százalékát román oktatók teszik ki, a szavazás folytatódhatott a magyar kollégák hiányában is.⁹

Developments. Human Rights Watch World Report for the Year 1990. <https://www.hrw.org/reports/1990/WR90/HELSINKI.BOU-02.htm>

A márciusi események részletes leírását lásd: László Márton – Novák Csaba Zoltán: *A szabadság terhe: Marosvásárhely, 1990. március 16–21.* Pro-Print könyvkiadó, Csíkszereda, 2012.

8 A MOGYE sajtótájékoztatóját az újonnan létrehozott tanszékekről lásd az egyetem honlapján: <https://www.umftgm.ro/universitate/media/stiri/stiri-detalii/articol/73.html>

9 A magyar sajtó sokat cikkezett erről. A következő újságcikk egy vásárhelyi lapban jelent meg közvetlenül a szavazás után: Becsapták a MOGYE magyar vezetőit, *Nép-újság*, 2011. június 16. <http://www.e-nepujsg.ro/op/article/becsapt%C3%A1k-mogye-magyar-vezet%C5%91it>

A júniusi döntés után a Oktatási Mnisztérium véleményezte a MOGYE Chartáját,¹⁰ és azt kérte az Egyetemtől, hogy iktasson be néhány fontos bekezdést a dokumentumba. A legfontosabb ezen módosítások közül a dokumentum 39. cikkét illeti. A cikk első bekezdése kapcsán azt a javaslatot tették, hogy az alábbi szöveget:

39. cikk

(1) Az egyetemi autonómia jegyében a MOGYE tanszékekből álló struktúrát hoz létre, amelyet a Szenátus hagy jóvá a Kari Tanácsok javaslata alapján.¹¹

a következő szöveggel helyettesítsék:

39. cikk

(1) Az egyetemi autonómia jegyében a MOGYE tanszékekből álló struktúrát hoz létre a 2011/1. számú oktatási törvény 135. cikk 1. bekezdésének, 3. albekezdése, illetve a 3. bekezdésének megfelelően, amely struktúrát a Szenátus hagy jóvá a Kari Tanácsok javaslata alapján.¹²

Továbbá kérték, hogy a Charta 46. cikkének első bekezdését

46. cikk

(1) A karokon törvény által jóváhagyott oktatási program alapján zajlik az oktatás, alapképzés és továbbképzés, nappali oktatás formájában. A szakterületenként szabályozott szakvizsgálóhoz tartozó előadások nyelve, a hallgatók választása szerint lehet román, magyar, angol, beleértve a fakultatív tárgyakat is, vagy a posztgraduális szinteken valamelyik. világnyelv (angol, francia stb.).¹³ A gyakorlatok, szemináriumok, klinikai gya-

10 49858/06.10.2011 számú levél a Tanügyminisztérium Jogi Főigazgatóságától a MOGYE Chartájával kapcsolatban.

11 A cikk román nyelvű szövege a következő: *Art. 39. (1) În temeiul autonomiei universitare, UMF Târgu Mureş stabileşte o structură universitară formată din departamente, a căror componenţă este aprobată de Senatul Universităţii, la propunerea Consiliilor facultăţilor.*

12 A cikk román nyelvű szövege a következő: *Art. 39 (1) În temeiul autonomiei universitare, UMF Târgu Mureş stabileşte o structură universitară formată din departamente cu respectarea art. 135 alin. (1) lit. b) şi alin. (3) din Legea educaţiei naţionale nr. 1/2011, a căror componenţă este aprobată de Senatul Universităţii, la propunerea consiliul facultăţilor.*

13 A cikk román nyelvű szövege a következő: *Art. 46. (1) Facultăţile desfăşoară activităţi de învăţământ pe bază de programe de studii legal autorizate, de formare iniţială sau continuă, având forma învăţământului de zi. Cursurile la domeniile de licenţă reglementate sectorial se predau în limbile română, maghiară, engleză, inclusiv la disciplinele facultative, la opţiunea studenţilor, sau în limbi de circulaţie internaţională (engleză,*

korlat és szakmai gyakorlat a Romániai Felsőoktatási Minőségbiztosítási Hatóság (ARACIS) előírásai szerint zajlik.

helyettesítse az alábbi szöveggel:

46. cikk

(1) A karokon oktatási program alapján zajlik az oktatás, alapképzés és továbbképzés, nappali oktatás formájában. Az előadásokat, gyakorlatot és klinikai gyakorlatot román, magyar, angol nyelven tartják a 2011/1. számú oktatási törvény 135. cikke 4. és 5. bekezdésének megfelelően.¹⁴

Tehát az Oktatási Minisztérium – egyebek mellett – két fontos módosítást indítványozott, amelyek garantálták volna a magyar tanszékek létrehozását és a teljes körű magyar nyelvű oktatást. Az első változtatás a magyar tanszékek létrehozására vonatkozott volna, a második pedig a teljes körű magyar nyelvű oktatás beindítására. Ez azért is lett volna fontos, mert a jelenleg is érvényben levő 46. cikk szövege alapján a gyakorlatok, a szemináriumok, klinikai és szakmai gyakorlatok román nyelven folynak.

A véleményezés hatására az egyetemi szenátus soron következő ülésén (2011. október 24.) a magyar tanszékek ügye újból napirendre került, de ezúttal nem volt meg a kvórum a szavazáshoz. Az Általános Orvosi Kar dékánja arra kérte fel a magyar oktatókat, hogy készítsenek egy szimulációt a magyar tagozat működéséről, és ezúton bizonyítsák be, hogy a tagozat képes függetlenül működni.¹⁵ A vizsgálat szerint a budapesti Semmelweis Egyetem és a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvosi Kara támogatásával a MOGYE valamennyi magyar tanszéke akkreditációt nyerhetett volna.¹⁶

A szenátus következő ülésén (2011. november 2.) a szimulálás eredményeiről nem esett szó, bár a Chartát néhány jelentéktelen ponton módosították, viszont a magyar tannyelvű oktatás szempontjából fontos megjegy-

franceză, etc.) în extensii postuniversitare. Lucrările practice, seminariile, stagiile și practica de specialitate se desfășoară conform prevederilor ARACIS.

14 A cikk román nyelvű szövege a következő: *Art. 46. (1) Facultățile desfășoară activitățile de învățământ pe bază de programe de studii de formare inițială sau continuă, având forma de învățământ cu frecvență. Cursurile și lucrările practice și stagiile clinice se desfășoară în limbile română, maghiară, engleză, conform art. 135, alin (4) și (5) din Legea educației naționale nr. 1/2011.*

15 Fontos megjegyezni, hogy a magyar tanszékek létrehozását azzal a kifogással utasították el, hogy ezek nem tudnák benyújtani az akkreditációs kérelmet, mivel – az egyetem román vezetése szerint – nincsen a kritériumoknak megfelelő oktatói gárdájuk.

16 A két egyetem biztosította a hiányzó tanerőt valamennyi szakterületen. A Semmelweis Egyetem és a Pécsi Tudományegyetem levelét lásd a mellékletben.

zéseket elutasították. Bár minden magyar tanár a módosított Charta ellen szavazott, az egyetem szenátusa kétharmados többséggel megszavazta.

Ezen találkozók után a magyar nyelvű oktatás ügye holtpontra jutott, és a mai napig nincsen megoldva. 2012 márciusában a kormány a 2012/230. számú határozatban döntött egy új román–magyar–angol orvosi és gyógyszerészeti kar létrehozásáról, amire elviekben lehetősége van a törvény 132. cikkének 5. bekezdése alapján. Ez a döntés azonban *nem volt összhangban az oktatási törvény 133. és 135. cikkeivel*, hiszen tanszékeket továbbra is kizárólag az egyetem szenátusa hozhat létre. A kormányhatározatot éles bírálat érte a MOGYE román oktatói és hallgatói, valamint a román parlamenti ellenzék részéről is azzal érvelve, hogy sérti a törvény által biztosított egyetemi autonómiát.¹⁷ Ez a kormányhatározat képezte annak a bizalmatlansági indítványnak az alapját is, ami végül a kormány bukásához vezetett. Később a MOGYE bíróságon megtámadta a kormányhatározatot, a bíróság pedig felfüggesztette annak végrehajtását.

Az Oktatási Minisztérium utolsó lépése egy közvetítő akció volt 2012 szeptemberében, amelyet Ecaterina Andronescu miniszter indítványozott, és egy egyezményt eredményezett, amelyet a MOGYE magyar oktatói és a rektor aláírtak. A Szabó Béla, a magyar tagozat megválasztott vezetője és Leonard Azamfirei rektor által aláírt 7 pontos megegyezés a következő lépéseket rögzíti:

- a magyar tagozat belső választásának megismétlése a szenátus magyar képviselőinek megválasztása céljával;
- az egyetem magyar rektorhelyettesének kinevezése;
- az egyetemi charta módosítása, abba a magyar tagozatra való hivatkozás beiktatása;
- a magyar rektorhelyettesnek a magyar tagozaton meghirdetendő állásokról való döntési joggal való felruházása;
- a magyarok számára fenntartott tanárségédi állásokra magyarul tudó oktatók alkalmazása;
- az egyetemi akkreditáció támogatása a magyar oktatók részéről;
- a magyar tanszékek az akkreditáció befejeztével alakulnak meg.¹⁸

A szenátus elfogadta az egyezményt, azonban a magyar tanszékek és magyar gyakorlati oktatás kérdését nem tűzte már napirendre.

17 Lásd erről: MOGYE-ügy: kedden jöhet a kormányhatározat. *Krónika*, 2012. március 12. <http://kronika.ro/belfold/mogye-ugy-kedden-johet-a-kormanyhatarozat>

18 Lásd: Új korszak kezdődik a MOGYÉ-n? *vasarhely.ro*, 2012. szeptember 29. <http://vasarhely.ro/kozter/uj-korszak-kezdodik-mogye-n#.WDkcovl97IU>

3. A döntés hiányának következményei

Az oktatási törvény egyértelmű rendelkezése ellenére a *MOGYE szenátusa 5 éve akadályozza a magyar tanszékek megalakítását*. Mivel a szimuláció eredményei cáfolják a magyar tagozatok fenntarthatatlanságát, az egyetem vezetősége az egyetemi autonómiára hivatkozva legitimálja a döntés elkerülését. Ez az érvelés azonban szintén cáfolható, hiszen az oktatási törvény világosan magában foglalja azt is, hogy az egyetemi autonómia gyakorlása nem ellenkezhet az érvényben levő törvényekkel (123. cikk 3. bekezdés). Továbbá, miként azt fentebb bemutatottuk, az oktatási miniszter közbelépése nem volt túl hatékony, bár a 125. cikk 1. bekezdése alapján akár indítványozhatta volna a kormánynak az egyetem felosztatását vagy teljes újrászervezését is. Érdeemes megjegyezni, hogy a 2011–2013 közötti időszakban az oktatási miniszternek egyéb eszközök is a rendelkezésére álltak, amivel az egyetemet a törvény alkalmazására kényszeríthette volna, viszont ezeket egy sürgősségi kormányrendelet (2013/117. sz.) eltörölte 2013. december 30-án. Ez a sürgősségi kormányrendelet visszavonta a 125. cikk 1. bekezdésének b) albekezdését, azaz a tanügyminiszter azon jogát, hogy „csökkentse, illetve ideiglenesen vagy véglegesen felfüggeszse a közpénzekből való támogatást az Egyetemi Etikai és Vezetési Tanács¹⁹ javaslata alapján.”

Mindezek mellett *folytatódik az egyetem elrománosítása*. Ezt az elmúlt három év következő döntései támasztják alá:

- Az egyetem jelenlegi rektora nem beszél magyarul, és a négy rektorhelyettes közül csak egy magyar anyanyelvű.
- A dékánok és tanszékvezetők románok, az egyetem legfontosabb végrehajtó szervének, az igazgatótanácsnak (Consiliul de administrație) kilenc tagja közül csak egy magyar.
- Az egyetem adminisztrációjában alkalmazott 12 titkárnő közül csupán egy beszél magyarul, a hét idegennyelv tanár pedig mind román anyanyelvű.
- Nincsen magyar nyelvű oktatás a hároméves kintoterápia, diétetika és fogtechnika képzésen, valamint románul tartják az összes gyakorlati foglalkozást.
- Az újonnan alapított kutatóintézet valamennyi vezetője román.
- A magyar nyelvű tanárok és diákok száma egyaránt csökken: egyre kevesebb magyar nyelvű tanárt alkalmaznak,²⁰ adminisztratív eszkö-

19 Consiliul de etică și management universitar

20 Lásd például MOGYE-ügy - Döcögve halad a szeptemberi megállapodás végrehajtása. *Szabadság*, 2013. január 16. <http://archivum2.szabadsag.ro/szabadsag/servlet/szabadsag/template/article,PArticleScreen.vm/id/84428>

zökkel korlátozzák a magyar hallgatók számát, ami által biztosítják a román hallgatók növekvő arányát.²¹

Továbbá, a jelenlegi vezetést bíráló tanárokat *megfélemlítik és megbüntetik*. Két eseményt érdemes felidéznünk ebben a tekintetben. 2012 januárjában Magyarország elnöke kitüntette Szabó Béla professzort az erdélyi magyar nyelvű orvoscépzés szervezésében elért eredmények elismeréseként. Az egyetem vezetősége megbírságolta azokat az oktatókat, akik részt vettek kollégájuk kitüntetésének az ünnepségén azzal érvelve, hogy indokolatlanul hiányoztak a munkahelyükről.²² Akkoriban Szabó a magyar tanszékek létrehozását követelő oktatói gárda egyik kulcsfigurája volt. 2011 novemberében az Európai Parlament Hagyományos Kisebbségek, Nemzeti Közösségek és Nyelvek frakcióközi munkacsoportja (Minority Intergroup) fogadta Brassai Attilát, a magyar oktatók egy másik vezetőjét, aki bemutatott egy jelentést Strassburgban a magyar tannyelvű oktatás helyzetéről a MOGYÉn.²³ Válaszként az Egyetem Etikai Bizottsága 2012-ben megróttá a professzort „az egyetem iránti lojalitás hiánya miatt”. Brassai beperelte az egyetemet, és meg is nyerte a pert még abban az évben.²⁴

Következtetés

Ahogy az esettanulmányban ismertettük, bár a 2011/1. számú oktatási törvény feljogosítja a magyar közösséget autonóm felsőoktatási rendszerre, *az orvoscépzés esetében ez nincsen végrehajtva*, mivel az egyetem nem alkalmazza a törvényt, valamint folytatja az egyetem elrománosítását, amely

21 A magyar diáklétszám csökkentésére a kiírt beiskolázási helyek egyenlőtlen elosztását használják. 2012-ben például a meghirdetett fizetéses helyekre kizárólag román nyelvű diákokat vettek fel. Erről lásd: Ecaterina Andronescu fogadta a MOGYE magyar tanárait. maszol.ro, 2012. szeptember 23.

22 Írásban kért magyarázatot a MOGYE etikai bizottsága a magyarországi kitüntetési ceremónián részt vett magyar oktatóktól. *Galamus*, 2012. március 14. http://www.galamus.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=125083:irasban-kert-magyarázatot-a-mogye-etikai-bizottsaga-a-magyarországi-kitüntetési-ceremonian-reszt-vett-magyar-oktatóktól-124170&catid=105:hazai-vonatkozásu-hirek-20121-negyedev&Itemid=232

23 Brassai meghívásáról lásd Gál Kinga EP képviselő honlapját: http://gal.fidesz.eu.hu/news_display/hungarian_medical_education_in_transylvania_debated_in_strasbourg

24 Lásd a következő cikkben: <http://www.maszol.ro/index.php/tarsadalom/6419-pert-nyert-brassai-attila-a-mogye-vezetoi-ellen>

még a kommunista rendszerben kezdődött el. Emellett az esettanulmányban hangsúlyosan jelentkezett az is, hogy *az állam nem érdekelt a helyzet megoldásában, inkább álmegoldásokat választott, és visszavont olyan fontos hatásköröket a törvényből, amelyek alapján ki lehetett volna kényszeríteni a törvény betartását.* Ezeket a gyenge állami beavatkozásokat a MOGYE vezetői könnyűszerrel kijátszották.

Mellékletek

1. A Semmelweis Egyetem rektora által küldött levél

Tisztelt Copotoiu rektor úr!

Felismerve a sürgető személyzeti követelményeket, amelyek a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem keretében működő magyar nyelvű általános orvostudományi, fogorvostudományi és gyógyszerésztudományi kar megalapításához és akkreditációjához szükségesek, a következő nyilatkozatot teszem.

Az Egészségügyért Felelős Államtitkárság 19273/2011/EAT számú rendeletére hivatkozva a Semmelweis Egyetem hajlandó és képes magyar anyanyelvű oktatói személyzetet biztosítani az általános orvostudomány, gyógyszerésztudomány és fogorvostudomány tág területén a mellékelt oldalakba foglalt személyzeti kerettel. A megbízott egyetemi adjunktusok és egyetemi docensek a Semmelweis Egyetem aktív kutatói, rendszeresen publikálnak nemzetközi (ISI) folyóiratokban, következésképpen kétségtelenül hozzájárulnak majd a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem átfogó tudományos teljesítményéhez a közös oktatási programjaink keretében. A jelen nyilatkozat a töretlen elkötelezettségünk és hajlandóságunk kifejeződése a legmagasabb szintű orvos-, fogorvos- és gyógyszerészképzés támogatása mellett a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetemen.

Tisztelettel,
Dr. Tulassay Tivadar
Rektor

Tantárgy	Egyetemi adjunktusok száma	Egyetemi docensek száma
Sebészet	7	
Idegen nyelv	2	3
Orvosi Informatika	1	1
Sejtbiológia	1	1
Egészségügyi kutatómódszertan	1	1
Intenzív terápia és aneszteziológia	3	
Fertőző betegségek	3	1
Járványtan	1	1
Oxyológia	1	1
Törvényszéki orvostan	1	0,5
Orvostudományi biostatisztika		1
Magatartástudomány		1
Patofiziológia	2	
Reumatológia	1	1
Onkológia		1
Gyermek neuropszichiátria		1
Szülészet és nőgyógyászat	6	
Pszichiátria	2	
Orvosi etika		0,5
Egészségügyi menedzsment		0,5
Belgyógyászat	10	
Gyermekgyógyászat	4	
Anatómia	2	
Fiziológia	2	
Testnevelés	1	
Mikrobiológia	1	
Urológia	1	
Endokrinológia		1
Sürgősségi gyermekgyógyászat		1
Családorvostan		1
Fül-orr-gégészet	1	
Genetika	0,5	
Szövettan		1

Fogorvostudományi Kar

Tantárgy	Egyetemi adjunktusok száma	Egyetemi docensek száma
Arc-, állcsont- és szájszészet	1	1
Gyermekfogászat	1	1
Konzerváló fogászat	1	1
Orális biológia	1	1
Paradontológia	1	1
Orális diagnosztika	1	1

Dr. Fejérdy Pál
Dékán, Fogorvostudományi Kar

Gyógyszerésztudományi Kar

Tantárgy	Egyetemi adjunktusok száma	Egyetemi docensek száma
Szerves kémia	1	1
Szervetlen kémia		1
Analitikai kémia	1	1
Gyógyszerészeti menedzsment	1	1
Biokémia	1	
Gyógyszerészeti növénytan	1	
Gyógyszertan	1	
Gyógyszerészeti kémia	1	
Gyógyszer-technológia	1	

Dr. Noszál Béla,
Dékán, Gyógyszerésztudományi Kar

2. A Pécsi Tudományegyetem rektora által küldött levél

Pécs, 2011. november 2

Tisztelt Prorektor Úr!

Valamennyi magyar orvosképző intézménnyel egyetemben a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kara is kiemelkedő fontosságúnak tartja a Marosvásárhelyi Orvosi Egyetem keretében zajló orvosképzés támogatását.

Tudomásunk szerint a tervezett önálló magyar oktatási program csak részben teljesíti a romániai akkreditáció feltételeit. Ezért lehetőséget biztosítunk a munkatársaink számára, hogy tevékenységükkel támogassák az önálló magyar oktatás megalakítását, megerősítését és eredményes működését. Tisztában vagyunk azzal, hogy Románia az EU normáknak megfelelően nem részesíti megkülönböztetett bánásmódban a román és magyar nemzetiségű állampolgárokat. Felelősségteljesen lehetőséget kínál a magyar értelmiség utánpótlására mind az orvostudomány, mind a gyógyszerésztudomány területén.

Részünkről a szakterületeknek megfelelő egyetemi adjunktusok, egyetemi docensek és professzorok küldésével segíthetünk. Azon diszciplínák felsorolása, amelyekben tanársegédekkel, egyetemi docensekkel és professzorokkal támogathatjuk a mellékletben található.

Az Általános Orvostudományi Karunk keretében fogorvosi és gyógyszerészeti szak is működik, így örömmre szolgál felajánlani a segítségünket és támogatásunkat az ön orvosi, fogorvosi és gyógyszerészeti programjának támogatására.

Az eredményes további együttműködés reményében,
Tisztelettel,

Miseta Attila professzor,
MD., Ph.D., DSc.
Dékán

Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kar

Sebészet	6 egyetemi adjunktus
Idegen nyelvek	2 egyetemi adjunktus vagy 2 egyetemi docens
Orvosi informatika	1 egyetemi adjunktus, 1 egyetemi docens
Sejtbiológia	1 egyetemi adjunktus, 1 egyetemi docens
Egészségügyi kutatási módszertan	1 egyetemi adjunktus, 1 egyetemi docens
Intenzív terápia és aneszteziológia	3 egyetemi adjunktus
Fertőző betegségek	3 egyetemi adjunktus, 1 egyetemi docens
Járványtan	1 egyetemi adjunktus, 1 egyetemi docens
Sürgősségi orvostan. Elsősegélynyújtás	1 egyetemi adjunktus, 1 egyetemi docens
Törvényszéki orvostan	1 egyetemi adjunktus, 0,5 egyetemi docens
Orvostudományi biostatisztika	1 egyetemi docens
Magatartástudomány	1 egyetemi docens
Patofiziológia	2 egyetemi adjunktus
Reumatológia	1 egyetemi adjunktus, 1 egyetemi docens
Onkológia	1 egyetemi docens
Gyermek neuropszichiátria	1 egyetemi docens
Szülészet és nőgyógyászat	6 egyetemi adjunktus
Pszichiátria	2 egyetemi adjunktus
Orvosi etika	0,5 egyetemi docens
Egészségügyi menedzsment	0,5 egyetemi docens
Belgyógyászat	10 egyetemi adjunktus
Gyermekgyógyászat	4 egyetemi adjunktus
Anatómia	2 egyetemi adjunktus
Fiziológia	2 egyetemi adjunktus
Testnevelés	1 egyetemi adjunktus
Mikrobiológia	1 egyetemi adjunktus
Urológia	1 egyetemi adjunktus
Endokrinológia	1 egyetemi docens
Sürgősségi gyermekgyógyászat	1 egyetemi docens
Családorvostan	1 egyetemi docens
Fül-orr-gégészet	1 egyetemi adjunktus
Genetika	0,5 egyetemi adjunktus
Szövettan	1 egyetemi docens

Szerves kémia	1 egyetemi adjunktus, 1 egyetemi docens
Szervetlen kémia	1 egyetemi docens
Analitikai kémia	1 egyetemi adjunktus, 1 egyetemi docens
Gyógyszerészeti menedzsment	1 egyetemi adjunktus, 1 egyetemi docens
Toxikológia	1 egyetemi docens
Biokémia	1 egyetemi adjunktus
Növénytan	1 egyetemi adjunktus
Gyógyszertan	1 egyetemi adjunktus
Gyógyszerészi kémia	1 egyetemi adjunktus
Gyógyszer-technológia	1 egyetemi adjunktus

Fordította: Kiss Ágnes